PHÁT TRIỂN VĂN HÓA SỐ TRONG CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CHUYỂN ĐỔI SỐ GIÁO DỤC

Lưu Huy Đang, Nguyễn Thị Tuyết
Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: *Chuyển đổi số đang tạo ra những thay đổi căn bản đối với hoạt động giáo dục và đào tạo, đồng thời đặt ra yêu cầu xây dựng môi trường giáo dục hiện đại dựa trên nền tảng công nghệ số và các giá trị văn hóa phù hợp. Đối với các nhà trường quân đội, phát triển văn hóa số là yêu cầu, là điều kiện quan trọng để nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Trên cơ sở phân tích nội hàm của văn hóa số và yêu cầu phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội, bài viết đánh giá thực trạng, đồng thời đề xuất các giải pháp nhằm xây dựng môi trường giáo dục số lành mạnh, kỷ cương, sáng tạo và an toàn, góp phần nâng cao hiệu quả chuyển đổi số giáo dục trong quân đội.*

Từ khóa: *văn hóa số; chuyển đổi số; nhà trường quân đội; giáo dục quân sự; giáo dục số.*

DEVELOPING DIGITAL CULTURE IN MILITARY SCHOOLS TO MEET THE REQUIREMENTS OF DIGITAL TRANSFORMATION IN EDUCATION

Abstract: *Digital transformation is creating fundamental changes to education and training activities, while simultaneously requiring the construction of a modern educational environment based on digital technology and appropriate cultural values. For military schools, developing a digital culture is a requirement and an important condition for improving the quality of education and training to meet the requirements of building a revolutionary, regular, elite, and modern Vietnamese People's Army. Based on an analysis of the content of digital culture and the requirements for developing digital culture in military schools, this article assesses the current situation and proposes solutions to build a healthy, disciplined, creative, and safe digital education environment, contributing to improving the effectiveness of digital transformation in military education.*

Keywords: *digital culture; digital transformation; military schools; military education; digital education.*

Nhận bài: 16/07/2026 Phản biện: 16/08/2026 Duyệt đăng: 25/08/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chuyển đổi số đang trở thành xu thế tất yếu và là động lực quan trọng thúc đẩy đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Đối với các nhà trường quân đội, chuyển đổi số không chỉ là việc ứng dụng công nghệ vào quản lý, giảng dạy và học tập mà còn đòi hỏi sự thay đổi về tư duy, phương thức tổ chức và hệ giá trị của mỗi tổ chức, cá nhân. Trong đó, phát triển văn hóa số được xem là nền tảng bảo đảm cho quá trình chuyển đổi số diễn ra hiệu quả, bền vững, góp phần xây dựng môi trường giáo dục hiện đại, kỷ cương và an toàn. Tuy nhiên, trước yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, việc hình thành văn hóa số trong các nhà trường quân đội vẫn còn đặt ra nhiều vấn đề cần nghiên cứu và hoàn thiện. Vì vậy, bài viết tập trung làm rõ nội hàm của văn hóa số, phân tích yêu cầu đặt ra và đề xuất các giải pháp nhằm phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội, đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số giáo dục.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Văn hóa số và yêu cầu phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội

Chuyển đổi số đang làm thay đổi sâu sắc phương thức quản trị, dạy học và nghiên cứu khoa học trong các cơ sở giáo dục. Tuy nhiên, công nghệ chỉ là điều kiện để thúc đẩy chuyển đổi số; yếu tố quyết định thành công là con người cùng hệ thống các giá trị, chuẩn mực và hành vi được hình thành trong môi trường số. Vì vậy, phát triển văn hóa số trở thành yêu cầu quan trọng nhằm bảo đảm quá trình chuyển đổi số diễn ra hiệu quả và bền vững.

Văn hóa số được hiểu là hệ thống các giá trị, chuẩn mực, nhận thức và hành vi của cá nhân, tổ chức trong quá trình sử dụng, khai thác và sáng tạo trên môi trường số. Văn hóa số không chỉ thể hiện ở năng lực ứng dụng công nghệ mà còn bao hàm đạo đức số, trách nhiệm số, tinh thần đổi mới sáng tạo, ý thức tuân thủ pháp luật và khả năng hợp tác, chia sẻ tri thức trong môi trường số. Đây là nền tảng giúp các tổ chức thích ứng với sự phát triển của khoa học, công nghệ và chuyển đổi số.

Đối với các nhà trường quân đội, văn hóa số mang những đặc trưng riêng, gắn với môi trường giáo dục có tính tổ chức, tính kỷ luật và yêu cầu bảo đảm bí mật quân sự. Do đó, phát triển văn hóa số không chỉ hướng tới nâng cao năng lực số của cán bộ, giảng viên và học viên mà còn góp phần xây dựng bản lĩnh chính trị, ý thức trách nhiệm, đạo đức nghề nghiệp, chuẩn mực ứng xử

trên không gian mạng và văn hóa chấp hành kỷ luật trong môi trường số. Có thể khái quát văn hóa số trong các nhà trường quân đội qua năm thành tố cơ bản: nhận thức số, năng lực số, đạo đức và trách nhiệm số, môi trường và quản trị số, an toàn, an ninh số. Các thành tố này có mối quan hệ chặt chẽ, bổ sung cho nhau, tạo nền tảng để xây dựng nhà trường số hiện đại.

Phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội hiện nay xuất phát từ nhiều yêu cầu khách quan. Trước hết, đó là yêu cầu thực hiện chủ trương của Đảng về đẩy mạnh chuyển đổi số quốc gia, phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo, trong đó Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị xác định chuyển đổi số là động lực quan trọng của phát triển đất nước và nhấn mạnh nhiệm vụ xây dựng nguồn nhân lực số, văn hóa số. Đồng thời, Văn kiện Đại hội XIV của Đảng tiếp tục khẳng định yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam, phát triển văn hóa số còn là yêu cầu trực tiếp của sự nghiệp xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Việc hình thành văn hóa số sẽ tạo môi trường thuận lợi để đổi mới quản trị nhà trường, nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, phát triển năng lực số cho đội ngũ cán bộ, giảng viên và học viên, đồng thời xây dựng ý thức sử dụng công nghệ an toàn, đúng pháp luật và phù hợp với kỷ luật quân đội. Đây chính là nền tảng quan trọng để chuyển đổi số giáo dục trong các nhà trường quân đội đạt hiệu quả, bền vững và đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

2.2. Thực trạng và những vấn đề đặt ra đối với phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội

Những năm gần đây, thực hiện chủ trương của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng về chuyển đổi số, các nhà trường quân đội đã tích cực triển khai nhiều giải pháp nhằm đổi mới quản lý, giáo dục và đào tạo trên nền tảng công nghệ số. Hạ tầng công nghệ thông tin từng bước được đầu tư, nâng cấp; hệ thống quản lý đào tạo, quản lý học viên, thư viện điện tử, học liệu số và các nền tảng dạy học trực tuyến được xây dựng và khai thác ngày càng hiệu quả. Nhiều nhà trường đã ứng dụng công nghệ số trong điều hành, tổ chức giảng dạy, kiểm tra, đánh giá và nghiên cứu khoa học, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và hiệu quả quản trị nhà trường.

Cùng với đó, nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên và học viên về vai trò của chuyển đổi số từng bước được nâng cao. Việc ứng dụng các nền tảng số trong giảng dạy, học tập và nghiên cứu khoa học ngày càng phổ biến; nhiều giảng viên chủ động xây dựng bài giảng điện tử, học liệu số và khai thác các công cụ hỗ trợ dạy học hiện đại. Học viên cũng từng bước hình thành kỹ năng học tập trên môi trường số, phát huy khả năng tự học, tự nghiên cứu và khai thác nguồn tài nguyên học liệu số phục vụ quá trình học tập.

Những kết quả trên đã tạo nền tảng quan trọng cho việc hình thành và phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội. Tuy nhiên, trước yêu cầu chuyển đổi số giáo dục ngày càng sâu rộng, việc xây dựng văn hóa số vẫn đặt ra một số vấn đề cần tiếp tục quan tâm. Nhận thức về văn hóa số giữa các chủ thể giáo dục chưa thật sự đồng đều; năng lực số của một bộ phận cán bộ, giảng viên và học viên cần tiếp tục được bồi dưỡng; cơ chế phối hợp, chia sẻ dữ liệu và khai thác tài nguyên số cần được hoàn thiện hơn. Đồng thời, yêu cầu bảo đảm an toàn thông tin, xây dựng đạo đức số, chuẩn mực ứng xử trên không gian mạng và phát huy trách nhiệm của mỗi cá nhân trong môi trường số ngày càng trở nên cấp thiết đối với các nhà trường quân đội.

Thực tiễn đó cho thấy, phát triển văn hóa số không chỉ là yêu cầu của quá trình chuyển đổi số mà còn là điều kiện quan trọng để xây dựng môi trường giáo dục hiện đại, chính quy, kỷ luật và an toàn. Vì vậy, cần triển khai đồng bộ các giải pháp nhằm phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội, bảo đảm chuyển đổi số giáo dục được thực hiện hiệu quả, bền vững, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

2.3. Giải pháp phát triển văn hóa số trong các nhà trường quân đội đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số giáo dục

2.3.1 Nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể về phát triển văn hóa số

Nhận thức đúng là tiền đề để hình thành văn hóa số trong các nhà trường quân đội. Do đó, cấp ủy, chỉ huy và ban giám hiệu cần đẩy mạnh tuyên truyền, quán triệt các chủ trương của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng về chuyển đổi số; làm rõ vai trò của văn hóa số đối với đổi mới giáo dục và đào tạo. Nội dung về văn hóa số cần được lồng ghép vào giáo dục chính trị, giáo dục pháp luật, bồi dưỡng cán bộ và các hoạt động sinh hoạt của nhà trường. Đồng thời, phát

huy vai trò nêu gương của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên trong sử dụng công nghệ, ứng xử trên môi trường số và chấp hành các quy định về an toàn thông tin, tạo sự thống nhất về nhận thức và hành động trong toàn nhà trường.

2.3.2. Phát triển năng lực số gắn với xây dựng đạo đức số cho đội ngũ cán bộ, giảng viên và học viên

Các nhà trường cần xây dựng kế hoạch bồi dưỡng năng lực số phù hợp với từng nhóm đối tượng, tập trung vào kỹ năng khai thác dữ liệu, sử dụng các nền tảng số và ứng dụng công nghệ mới trong giảng dạy, học tập, nghiên cứu khoa học. Cùng với đó, cần chú trọng giáo dục đạo đức số, ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật quân đội, bảo vệ bí mật nhà nước và bí mật quân sự trong môi trường số. Việc kết hợp giữa phát triển năng lực số với xây dựng đạo đức số sẽ giúp đội ngũ cán bộ, giảng viên và học viên sử dụng công nghệ hiệu quả, đúng mục đích và có trách nhiệm.

2.3.3. Xây dựng môi trường văn hóa số đồng bộ trong các nhà trường quân đội

Phát triển văn hóa số cần được thực hiện trong môi trường số hiện đại, an toàn và thống nhất. Vì vậy, các nhà trường cần tiếp tục hoàn thiện hạ tầng công nghệ, cơ sở dữ liệu, học liệu số và các nền tảng phục vụ quản lý, giảng dạy, học tập. Đồng thời, xây dựng các quy chế về khai thác, chia sẻ dữ liệu, ứng xử trên môi trường số và bảo đảm an toàn, an ninh mạng. Bên cạnh đó, cần khuyến khích văn hóa chia sẻ tri thức, tăng cường kết nối giữa các cơ quan, khoa giáo viên và đơn vị quản lý học viên nhằm hình thành môi trường học tập số chuyên nghiệp, kỷ luật và sáng tạo.

2.3.4. Đổi mới quản trị nhà trường theo hướng lấy văn hóa số làm nền tảng

Phát triển văn hóa số cần gắn với đổi mới quản trị nhà trường. Cấp ủy, ban giám hiệu cần đưa mục tiêu phát triển văn hóa số vào chiến lược phát triển và kế hoạch chuyển đổi số của nhà trường; phân công rõ trách nhiệm của các cơ quan, đơn vị trong tổ chức thực hiện. Đồng thời, đẩy mạnh quản trị dựa trên dữ liệu, ứng dụng các nền tảng số trong điều hành, giám sát và đánh giá hoạt động giáo dục, đào tạo. Quá trình đổi mới quản trị phải bảo đảm sự lãnh đạo của cấp ủy đảng, phát huy vai trò phối hợp của các tổ chức trong nhà trường và giữ vững tính chính quy, kỷ luật của môi trường quân sự.

2.3.5. Hoàn thiện cơ chế kiểm tra, đánh giá và xây dựng văn hóa số trở thành giá trị cốt lõi của nhà trường

Các nhà trường cần xây dựng bộ tiêu chí đánh giá văn hóa số phù hợp với đặc thù giáo dục quân sự, làm cơ sở đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ của tập thể và cá nhân. Kết quả thực hiện văn hóa số cần được gắn với công tác thi đua, khen thưởng và xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện. Đồng thời, thường xuyên sơ kết, tổng kết, nhân rộng các mô hình hiệu quả, kịp thời biểu dương những tập thể, cá nhân có thành tích trong chuyển đổi số. Qua đó, từng bước hình thành văn hóa số trở thành giá trị cốt lõi, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và xây dựng các nhà trường quân đội hiện đại, đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số giáo dục.

III. KẾT LUẬN

Phát triển văn hóa số là yêu cầu khách quan và là nền tảng quan trọng để thúc đẩy chuyển đổi số giáo dục trong các nhà trường quân đội. Văn hóa số không chỉ góp phần nâng cao năng lực số của đội ngũ cán bộ, giảng viên và học viên mà còn hình thành các giá trị, chuẩn mực và phương thức ứng xử phù hợp với môi trường giáo dục số, bảo đảm tính chính quy, kỷ luật và an toàn thông tin. Trước yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, các nhà trường quân đội cần triển khai đồng bộ các giải pháp từ nâng cao nhận thức, phát triển năng lực và đạo đức số, xây dựng môi trường và quản trị số đến hoàn thiện cơ chế kiểm tra, đánh giá. Thực hiện hiệu quả các giải pháp này sẽ góp phần xây dựng văn hóa số trở thành động lực nội sinh của quá trình chuyển đổi số giáo dục, nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và đáp ứng yêu cầu phát triển Quân đội trong kỷ nguyên số./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam. (2026). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV. NXB. Chính trị quốc gia Sự thật.

Bộ Chính trị. (2024). Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.

Quân ủy Trung ương (2025), Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW ngày 29/01/2025 về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong Quân đội.

Vũ Thanh Tùng; Phạm Văn Danh; Nguyễn Xuân Khánh (2025). Nâng cao hiệu quả chuyển đổi số trong giáo dục, đào tạo ở nhà trường Quân đội hiện nay. Từ nâng cao hiệu quả chuyển đổi số trong giáo dục đào tạo ở nhà trường quân đội hiện nay.